

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ**  
**УНІВЕРСИТЕТ**

**«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ  
У РОСЛИННИЦТВІ:  
ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ»**

**конференція присвячена 100-річчю  
від дня заснування агрономічного факультету**

**2–3 червня 2022 р.**

**ЖИТОМИР – 2022**

УДК 633/635

I-66

Рекомендовано до друку вченою радою Поліського національного університету від 30.06.2022 р., протокол № 10.

### РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

**Скидан Олег Васильович** – д. е. н., професор, ректор Поліського національного університету – голова оргкомітету

**Мойсієнко Віра Василівна** – д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри технологій у рослинництві Поліського національного університету

**Тимошук Тетяна Миколаївна** – к. с.-г. н., доцент кафедри здоров'я фітоценозів і трофології Поліського національного університету

**Шувар Іван Антонович** – д. с.-г. н., професор кафедри технологій у рослинництві Львівського національного університету природокористування

**Сеник Іван Іванович** – д. с.-г. н., с. н. с., професор кафедри агробіотехнологій Західноукраїнського національного університету

**Котельницька Ганна Миколаївна** – асистент кафедри технологій у рослинництві Поліського національного університету

Інноваційні технології у рослинництві: проблеми та їх вирішення : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю від дня заснування агрономічного факультету (2–3 червня 2022 р.). Житомир : Поліський нац. університет. 2022. 499 с.

У матеріалах конференції висвітлено результати наукових досліджень та практичного досвіду щодо удосконалення елементів сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур та впровадження інновацій в аграрному секторі.

*Тексти подаються у авторській редакції.*

*Відповідальність за зміст та оформлення публікації несуть автори.*

## **УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РОЗМІЩЕННЯ ПІСЛЯ БОБОВИХ КУЛЬТУР У СІВОЗМІНАХ КОРОТКОЇ РОТАЦІЇ**

**Кудря С. І.<sup>1</sup>**, д. с.-г. н., професор

**Тараріко Ю. О.<sup>2</sup>**, д. с.-г. н., професор

**Кудря Н. А.<sup>1</sup>**, к. с.-г. н, доцент

<sup>1</sup>Державний біотехнологічний університет, м. Харків

<sup>2</sup>Інститут водних проблем і меліорації, м. Київ

Зважаючи на особливості сучасного землеробства, у Лівобережному Лісостепу поряд з вирощуванням високоінтенсивних культур, таких як кукурудза та соняшник, важливе значення має введення в сівозміни зернобобових культур з високим біологічним потенціалом. Використання бобового компонента як попередника пшениці озимої теоретично обґрунтоване і має перспективу з огляду на збільшення площ з виробництвом органічної продукції [1, 2, 3].

У досліді вивчали доцільність використання таких попередників пшениці озимої як горох, соя та квасоля у порівнянні з кукурудзою, соняшником і чистим паром. Дослідження проводили на дослідному полі Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва у 2019–2021 рр. Ґрунт дослідного поля – чорнозем типовий важкосуглинковий на лесі. Агротехніка у досліді загальноприйнята для Харківської області.

Найвищу врожайність пшениця озима сформувала у варіанті з чистим паром – 5,88 т/га, що свідчить про позитивну дію парового поля для створення необхідних умов для росту та розвитку рослин незалежно від погоди. Дослідженнями виявлено зниження врожайності зерна за розміщення пшениці озимої після зернобобових попередників. Порівняно з паровим варіантом цей

показник нижчий у середньому на 0,81 т/га. Причому, за розміщення пшениці озимої після гороху та квасолі в ґрунті створювалися кращі умови для розвитку рослин ніж за розміщення після сої. За отриманими даними у варіанті з горохом урожайність зерна пшениці складала 5,32 т/га, з квасолею – 5,14 т/га, що перевищувало варіант з соєю на 0,56 т/га та 0,38 т/га відповідно.

Горох, як попередник пшениці озимої позитивно впливає на її врожайність. Але цей вплив обмежується рівнем його врожайності та кількістю поживних решток, які залишаються після нього.

Соя та квасоля – просанні культури, порівняно пізно збираються, після них залишається значно менше вологи та поживних решток у ґрунті, що обумовлювало помітне зниження врожайності порівняно з чистим паром. Незважаючи на зменшення врожайності після цих попередників, їх агротехнічне значення в сівозмінах дуже важливе. Особливістю цих культур є фіксація атмосферного азоту і накопичення його в ґрунті.

Найнижчу врожайність зерна пшениця сформувала за розміщення її після соняшника та кукурудзи: 4,23 і 4,58 т/га. Це культури пізніх строків збирання, вони виносять з ґрунту велику кількість вологи та розчинених у ній поживних речовин, що й обумовлювало таке зниження врожайності пшениці озимої.

Отже, дослідженнями виявлено помітне зниження врожайності зерна за розміщення пшениці озимої після гороху, сої та квасолі. Порівняно з паровим варіантом цей показник нижчий у середньому на 0,81 т/га. Найнижчу врожайність зерна пшениця сформувала за розміщення її після соняшника та кукурудзи, що порівняно з паровим варіантом нижче на 1,48 т/га, а порівняно із зернобобовими попередниками – у середньому на 0,67 т/га.

## Література

1. Статистичний збірник «Сільське господарство України» за 2018 рік. Київ, 2019. С. 79–95.
2. Муха М. О., Бойко Л. О. Сучасний стан виробництва бобових культур на Україні. *Актуальні проблеми розвитку аграрного сектору економіки України: зб. тез міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.*, Херсон, 5–6 квіт. 2018. Херсон: ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет». 2018. С. 130–132.
3. Кудря С. І., Кудря Н. А. Вплив зернобобових попередників на запаси вологи в ґрунті та урожайність пшениці озимої в умовах лівобережної частини Лісостепу України. Бюлетень Інституту зернового господарства УААН. Дніпропетровськ, 2009. № 36. С. 32–35.

## НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ КАРТОПЛІ – НОВИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ

Кулька В. П., н. с.

Бурак І. М., завідувач НТВ рослинництва та землеробства

Літвішко А. Н., м. н. с.

Тернопільська державна сільськогосподарська  
дослідна станція ІКСГП НААН, м. Тернопіль

**Вступ.** У світі налічується до 200 видів дикої картоплі та понад 4000 сортів, створених шляхом селекції. В даний час у картоплярстві виник окремий напрямок – створення дієтичних сортів з червоною, синьою або фіолетовою шкіркою та м'якоттю бульб. Цей напрямок сьогодні активно розвивається по всьому світі. Цінність цих сортів полягає в підвищеному вмісті антиоксидантів, і чим насиченіший колір м'якоті, тим більше їх вміст. Вживання